

ON VA LA POLÍTICA LINGÜÍSTICA?

ALBERT BRANCHADELL

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 30.09.07

El 20 de setembre, el vicepresident de la Generalitat, Josep-Lluís Carod-Rovira, es va entrevistar a Brussel·les amb el comissari europeu de Multilingüisme, Leonard Orban, per explicar-li en persona la vitalitat del català i per exposar-li les seves peticions de reconeixement de la llengua pròpia de Catalunya per part de les institucions europees. Durant l'entrevista, Carod va reconèixer que la vinculació de la normalització del català amb un projecte polític havia perjudicat el català i va insistir en la seva coneguda tesi que és necessari «desvincular» la llengua dels projectes polítics.

Paradoxalment, acompanyava Carod el secretari de Política Lingüística sortint, Miquel Pueyo, que només dos dies abans havia estat fulminantment substituït en el càrrec per Bernat Joan. La paradoxa és clara: si per un costat s'ha de desvincular la llengua dels projectes polítics, per l'altre Carod ha posat al capdavant de la política lingüística una persona que és l'encarnació de la politització de la llengua i de la vinculació de la normalització lingüística a un projecte polític.

A MÉS A MÉS de la seva interessant producció literària, Bernat Joan té una meritòria trajectòria com a sociolingüista, però no deixa de ser una opció netament partidista, que Carod ha anteposat a molts sociolingüistes sense carnet que podrien desenvolupar de manera brillant el càrrec de secretari de Política Lingüística. ¿Una opció partidista? Joan ha estat eurodiputat europeu per ERC fins fa poc, ha estat candidat per ERC en unes guantes eleccions, ha presidit ERC a les Illes Balears durant

sis anys, i actualment ocupa un càrrec dins del partit.

Tot i això, el punt més peculiar de tot aquest cas no és que Carod s'hagi decantat per un aparàtxik (molts ho fan), sinó que hagi escollit per normalitzar el català una persona que està convençuda que el català no es normal si no és en un escenari de plena sobirania política. (¿Un efecte més de la marea sobiranista?) En la seva tesi doctoral, però també en el seu fur intern, Bernat Joan assegura que la independència nacional és una condició necessària de la normalitat lingüística, una normalitat que sens dubte passa pel monolingüisme, perquè «una llengua minoritzada es recupera quan no s'aplica un bilingüisme oficial, sinó que s'opta pel monolingüisme», que als seus ulls és l'única manera d'aconseguir «que la llengua en vies de normalització sigui necessària per viure en un determinat país». Francament, costa imaginar Bernat Joan dictant la conferència que Pueyo va dictar el 12 de juny passat, que, entre els punts de partida per assolir un nou consens sobre política lingüística, contenia l'afirmació que «el castellà s'ha convertit en un element estructural de la societat catalana i està íntimament vinculat a les arrels d'una part substantiva de la ciutadania».

Això de canviar coloms per falcons sempre té riscos en la política, i més si es tracta de la política lingüística en una societat bilingüe que encara busca el just equilibri entre les seves dues llengües majoritàries. Naturalment, sempre existeix la possibilitat que Bernat Joan acabi passant tan desapercbut com el seu antecessor en el càrrec. Entre altres coses, sembla obvi que la política lingüística de la Generalitat no la dirigeix el secretari de Política Lingüística. El Govern de Pasqual Maragall va convertir l'antiga Direcció General de Política Lingüística, adscrita al Departament de Cultura, en una secretaria, directament dependent del

conseller en cap (llavors) i del vicepresident (ara). Així mateix, li va arreglar un pressupost que rea sebse cap mena de dubte modest. Però fora d'això, tot ha seguit igual, i el temps trancorregut des de la presa de possessió de José Montilla no fa res més que confirmar-ho.

LA GRAN QÜESTIÓ en matèria de política lingüística dels últims mesos ha estat la tercera hora de castellà a les escoles de primària, seguida per la incorporació de l'anglès com a possible llengua vehicular. ¿Algú recorda alguna declaració de Miquel Pueyo sobre aquest tema? ¿Que potser parla d'això l'actual pla de política lingüística, que segueix identificant la política lingüística amb la promoció del català, en detriment del veritable multilingüisme? Si el secretari de Política Lingüística no dirigeix la política lingüística, ¿qui la dirigeix?

Ernest Maragall té responsabilitats sobre les llengües de l'ensenyament, però es troba lligat per les seves pròpies vacil·lacions i sobretot per les exigències dels seus socis, que es vanten públicament d'haver reduït a no res la tercera hora de castellà. Abans de l'estiu, Joan Ridaó, portaveu d'ERC al Parlament, publicava un article amb un títol significatiu («Adéu a la tercera hora de castellà»), en què exposava les restrictives condicions imposades pel seu partit perquè les escoles puguin impartir assignatures en castellà més enllà de les habituals dues hores de llengua i literatura castellanès. Al mes de setembre, el diari Avui reflectia l'efecte previst d'aquestes condicions en un titular no menys expressiu: Les escoles eludeixen impartir assignatures en castellà. En aquestes circumstàncies, ¿estem en condicions d'assegurar que Ernest Maragall realment dirigeix, que sap cap a on ens guia? I si no és Ernest Maragall, ¿algú sap cap a on anem?

*Professor de la Facultat de Traducció i Interpretació de la UAB